

РОЛЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ТА РОСІЙСЬКИХ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В РЕГІОНАЛЬНИХ КОНФЛІКТАХ: ПІВДЕННА ОСЕТІЯ (2008-2013)

БОРОДЕНКО Ганна Олегівна - Донецький національний Університет

Современные средства массовой информации занимают одно из ключевых мест в информационных процессах нового общества. Именно они имеют наиболее широкий доступ к управлению и манипулированию общественным сознанием. Данная статья посвящена анализу влияния средств массовой информации на формирование общественного мнения, в том числе во время военных конфликтов. В работе особое внимание уделено российским и американским СМИ, исходя из того, что они представляют интересы двух ключевых акторов на международной арене, которые непосредственно заинтересованы в разрешении конфликта и занимают противоположные позиции относительно его урегулирования.

Ключові слова: ЗМІ, Південна Осетія, Росія, США, воєнні конфлікти, громадська думка.

Актуальність теми

Кінець ХХ – початок ХХІ ст. був ознаменований глобалізацією інформаційних процесів, набуттям всеосяжності інформаційними потоками, стрімким розвитком і збільшенням обсягів впливу на аудиторію комунікаційних мереж. Ці фактори дають підстави стверджувати, що на зміну індустріальному суспільству, де провідну роль відіграло виробництво, і проміжній постіндустріальній стадії, де поряд з виробництвом важливу роль відіграла сфера послуг, прийшло нове – інформаційне суспільство, для якого пріоритетною є сфера масових комунікацій.

Безумовно, ЗМІ відіграють важливу роль в ході будь-якого військового конфлікту, оскільки всі джерела інформації в такий період, тією або іншою мірою, стають інструментами військової та політичної пропаганди і свідомо або несвідомо беруть участь в інформаційній кампанії влади. Французький журналіст Жак Мерліно говорив: «З тих пір, як є військові конфлікти, є й інформаційні війни. Зазвичай кажуть, що перша жертва – це правда. Спочатку це були більш-менш ефективні маневри, але зараз з'являються спеціальні агентства, задача яких примусити людей бачити ситуацію лише з однієї сторони» [1].

Війна в Південній Осетії (08.08.08) стала однією з найбільш обговорюваних тем в російській і в західній пресі. Зрозуміло, що воєнно-політичні конфлікти завжди супроводжуються інформаційним протиборством, але, у зв'язку з постійним стрімким розвитком інформаційних технологій та іншими схожими чинниками, цей аспект діяльності ЗМІ залишається постійно актуальним – з'являється нова інформація, нові дані, які потребують аналізу та систематизації.

Враховуючи вищезазначене, вважаємо за доцільне проаналізувати роль російських та американських ЗМІ у конфлікті в південній Осетії. Недостатня вивченість проблеми дає нам можливість зробити свій внесок у сучасну політичну науку.

Ступінь наукової розробки теми. Під час написання роботи використовувались

різні джерела та література, які можна розподілити за трьома критеріями: загальна література; матеріали, в яких надана характеристика подій та їх аналіз; первинні джерела (статті, інтерв'ю тощо). Такі автори, як Гастинщиков В., Дрозд О., Пшенична Т. розглядали цю проблему в загальному плані. Вони досліджували це питання теоретично, намагались визначити місце ЗМІ у сучасному світі та їх вплив на життя суспільства. З іншого ракурсу цю проблему розглядали такі автори, як Браїнин К., Сухіашвілі Д., які аналізували інформаційні матеріали з різних джерел і підтверджували свою точку зору конкретними прикладами, визначали причини та наслідки тих чи інших подій, робили висновки, які мають не лише теоретичне, а й практичне значення. Що ж стосується первинних джерел, то їх дуже багато, зокрема, це такі впливові американські та російські ЗМІ, як CNN, The New York Times, Washington Times, FOX News, «РИА Новости», Корреспондент.net, Lenta.ru, Сегодня.Ру, ИноТВ, Itv.ru та ін.

Метою даної роботи є дослідження ролі американських та російських засобів масової інформації в регіональних конфліктах на прикладі конфлікту у Південній Осетії (2008-2013рр.), що зумовлює формулювання та вирішення наступних завдань:

– встановити, яким чином американські і російські ЗМІ намагались впливати на формування суспільної думки щодо подій серпня 2008 року в Південній Осетії;

– порівняти зміст інформаційних даних у момент загострення конфлікту та з приводу визнання Росією незалежності Південної Осетії і в період подальшого врегулювання відносин між учасниками протистояння;

– проаналізувати, наскільки об'єктивно, достовірно, повно та з якою метою висвітлюються події, які відбуваються у зонах конфлікту.

Виклад основного матеріалу. Війна в Південній Осетії (08.08.08) стала однією з найбільш обговорюваних тем в світовій пресі. Російськими, грузинськими, західними та іншими ЗМІ були оприлюднені тисячі матеріалів з даної теми. На телеба-

ченні, радіо, сторінках газет, інтернет-сайтах та в інформаційних агентствах деколи з'являлася найсуперечливіша інформація щодо подій в регіоні. Обговорення різних інтерпретацій активно велися в Інтернеті – від різких висловлювань на блогах і форумах, до атак на офіційні сайти урядів.

Російська і західна преса, кардинально розійшлася в оцінці подій, що відбулися, погодившись лише в одному – ні Осетія з Абхазією, ні Грузія з Росією вже не повернуться до колишнього стану. Далі проаналізуємо детальніше позиції тих та інших ЗМІ щодо розгортання та подальшого врегулювання конфлікту в Південній Осетії.

По-перше, треба розглянути такий популярний Інтернет ресурс, як «РИА Новости». Статті даного видання одноособово бачать причини трагічних подій 2008 року в агресії грузинської сторони, яка майже знищила Цхінвалі, змушуючи Російську Федерацію захищати жителів Південної Осетії, які прийняли російське громадянство (даний факт також використовується як аргумент обґрунтування російського втручання). У статті «В России вышла книга о преступлениях Грузии в Южной Осетии в 2008 году» йде мова про те, що в Південній Осетії жертвами грузинської агресії стали більше, ніж півтори тисячі невинних людей, а слідчий комітет РФ офіційно підтвердив загибель близько 162 мешканців республіки. Також наводяться цифри загиблих російських військових і миротворців, але втрати грузинської сторони не згадуються. Ми вважаємо, що задля висвітлення об'єктивного ходу подій все ж таки необхідно надавати дані і статистику щодо обох сторін рівноправно. І хоча в даному випадку односторонність ще не критична, але в більш розвернутому вигляді вона може розглядатися як елемент цензури, який, в свою чергу, виступатиме елементом інформаційної війни в певних кейсах зовнішньополітичного характеру. [2; 5]

Достатньо емоційним ми оцінюємо репортаж «РИА Новости» під назвою «Воспоминания жителей Южной Осетии и Грузии о войне в августе 2008». Так Т.Пшенична

пише, що серед різноманітних методів, форм і напрямків інформаційного впливу створення сприятливої емоційної атмосфери, апеляція до почуттів аудиторії є одним з найефективніших способів сприйняття за своєю аудиторією інформації так, як це вигідно медіа ресурсу. Почуття і емоції більш динамічні, ними легко керувати, відповідно, якщо їх активізувати, мислення стає більш відкритим і вразливим до впливу. Чуттєвий етап знаходиться ближче до зовнішнього світу порівняно з мисленням і тому реагує швидко і уникаючи аналізу. [10] У згаданому нами репортажі йде мова про чоловіка грузинської національності, який вирішив залишитися в Південній Осетії з метою допомагати постраждалим; про нещасну жінку, якій довелося народжувати дитину під час бомбардування Цхинвалі, після чого вона майже втратила зір і слух; про пенсіонерку, яка втратила сина через грузинську агресію і залишилася абсолютно сама, стара і немічна; про закриття кордону з грузинської ініціативи, що розділило родини і спричинило стільки горя звичайним людям; завершується репортаж мріями і надіями тих грузин, які бажають повернутися до Південної Осетії, але не мають такої можливості. [3] Авжеж страждання цих людей заслуговують на те, щоб люди про них дізналися, але на нашу думку, іншою метою цього репортажу є – через апеляцію до емоцій формування думки, що тільки грузинський уряд (і не звичайні грузини, а тільки уряд, проти якого виступають всі звичайні громадяни) винний в усій агресії і в усьому горі людей. Формується також імідж ворога в обличчі грузинського уряду, який здатний чинити такі злодіяння.

Цікавим стало ототожнення страждання осетинського народу з стражданням людей, які пройшли сталінградську блокаду. Відомим є той факт, що в Україні, Росії і, мабуть, на всьому пострадянському просторі Сталінградська битва – це відома і важлива для нас подія в історії. Більшість людей глибоко шанують її пам'ять і поважають її героїв. Таким чином, коли автор говорить, що «сталінградцам особливо понятна боль южноосетинского народа,

пострадавшего от обстрелов. Во время войны в нашем городе тоже была разрушена художественная галерея, но город выстоял и победил. В наши дни агрессору не удалось сломить и маленький народ Южной Осетии, который всеми силами отстаивал свободу» він або вона прив'язують думку читача про Південну Осетію до історії Великої вітчизняної війни. Звідси агресія Грузії, ми вважаємо, за аналогією сприйматиметься дещо близько до фашистської агресії. [4]

Більшість статей і репортажів новин «РИА Новости» закінчувалися таким висловом «Грузія 8-12 августа провела военную операцию в Южной Осетии. Тогда грузинские войска практически полностью разрушили столицу республики город Цхинвали и многие населенные пункты, убив, по данным югоосетинских властей, около полутора тысяч мирных жителей». Саме таке формулювання і є основною позицією медіаресурсу. Інформація правдива, але доходить до читача дещо однобоко. Позицію «РИА Новости» можна коротко вмістити в цитату «грузинські війська 8 серпня напали на Південну Осетію, Росія була змушена провести операцію з примусу Грузії до миру».

Медіа ресурс Корреспондент.net у статті «Осетия назвала количество погибших в конфликте» від 28.08.2008 використовує фразу «геноцид народу Південної Осетії», у чому він активно звинувачує Грузію. Як відомо, слово геноцид має дуже негативний акцент, який часто використовується в пропагандистській літературі. Проте це також може бути власною думкою автора, налаштованого на ту чи іншу позицію, при цьому він може не мати наміру необ'єктивного висвітлення подій. Проте це все ж таки певна незбалансованість у поглядах і до таких слів треба ставитися дуже скептично. Повертаючись до Корреспондент.net, відзначимо, що у згаданій статті наведені дані щодо загиблих в Південній Осетії, але зокрема представлені заяви правозахисних організацій, що цифри вбитих в Цхинвалі перебільшені. Південна Осетія і Росія стверджують, що загиблих близько півтори тисячі, а їх декілька со-

тень, – заявляють міжнародні правозахисники. У відповідь національні правозахисники в Південній Осетії підкреслюють, що багато вбитих внаслідок грузинської агресії вже захоронили і тому масштаб трагедії важко оцінити. ЗМІ «РИА Новости» таку полеміку навіть не розглядав, але в основному позиція Корреспондент.net близька до інших російських медіа, зокрема «РИА Новости». [9]

В цілому, усі розглянуті нами ЗМІ активно підтримають позицію РФ, яка направлена на встановлення миру в регіоні, та, як мінімум, засуджують агресію Грузії.

Перейдемо до аналізу поглядів американських ЗМІ. Статті американських мас-медіа суттєво відрізняються від статей їх російських колег. В них вже набагато більше говориться про російську агресію по відношенню до Грузії, зазначаються кількісні дані стосовно грузинських втрат, більш широко надається інформація щодо офіційної позиції грузинських посадовців.

Почнемо з CNN, одного з найвідоміших і найвпливовіших мас-медійних ресурсів не тільки національного, а й міжнародного масштабу. У статті «Російські літаки атакують Грузію» [16] говориться про те, що російські літаки, не розбираючи, атакують військові і громадянські об'єкти. Порівнюючи з російськими медіа, де взагалі мало говориться про російську агресію, там чітко проводиться лінія, згідно з якою російські літаки скинули заряди виключно на грузинські військові об'єкти, що не вступає в грубу суперечність з нормам та принципами міжнародного гуманітарного права. Отже, наявні суперечності в матеріалах російських і американських ЗМІ стосовно інтерпретації одних і тих самих подій.

Імідж Росії, який був створений західними ЗМІ, на думку О.Ю.Дрозда, відповідно до концепції «створення образу», виконує такі функції, як сприяння появі почуття самоідентичності або внутрішньої групової, внутрішньої блокової ідентичності («ми проти них»), може санкціонувати втручання Заходу в справи пострадянського простору, а також знаходити

«козлів відпущення», яким можна ставити у провину ті чи інші проблеми (авторитаризм, підтримка сепаратизму, тощо) [7].

І останнє, стосовно матеріалів CNN з наведеного питання агресії грузинської або російської сторони, Грузія в статтях виступає як союзник США. Неодноразово використовуються фрази “pro-Western ally”, “our traditional ally”, “Georgia with its democratic tendencies”, тощо. Таким чином, Грузія, яка прагне демократії, протипоставляється великій авторитарній Росії, яка жадає поширити свої імперські амбіції на всіх і вся. Питання Південної Осетії, на нашу думку, і зовсім відходить на задній план. Жертва в матеріалах мас-медійного ресурсу CNN – це Грузія, яка повинна боротися проти сепаратизму Південної Осетії та Абхазії в умовах підтримки Російською Федерацією цього самого сепаратизму на цих територіях.

Наступним медіа ресурсом, який ми розглянемо у межах даної роботи, стане американський FOX News. У статті «Грузія проголошує стан війни через російську агресію» йде мова про те, що «Russia and Georgia headed toward a wider war Saturday as Russian tanks rumbled into the contested province of South Ossetia and Russian aircraft bombed a Georgian town, escalating a conflict that already has left hundreds dead. Georgia's Foreign Ministry said the country was «in a state of war» and accused Russia of beginning a «massive military aggression». [13] Коментарі авторів відсутні. Агресія Російської Федерації подається як безперечна. Історія конфлікту представлена однобоко, а складається враження нібито різні цитати та конкретні події вирвані з контексту.

Цікавим є наведення висловлення С.Лаврова, де він каже, що Грузія потрапила у біду. «He warned that the small Caucasus country should expect more attacks» – пише автор. Але знов таки одне речення вирвано з контексту і пояснень до нього немає. Посилань також немає і тому закрадаються сумніви, а чи взагалі було це сказано. І навіть якщо було, потрібно більше, ніж одне речення для того, щоб зрозуміти, про що йде мова.

Отже, позиція відомих і популярних американських ЗМІ, які ми розглянули, зрозуміла. Вони одноставно прийняли сторону Грузії і висвітлення фактів йде відповідно до бачення розвитку подій та перспективи грузинською офіційною лінією, яка є «традиційним союзником США» в регіоні.

26 серпня 2008 мало місце міжнародно-правове визнання Росією незалежності Абхазії і Південної Осетії. Однак переважна більшість країн світу не підтримала Росію у її рішенні. Це також було інтерпретовано (і продовжує інтерпретуватися) російськими ЗМІ з власної позиції. Так, вже восени 2008 «РИА Новости» з посиланням на якийсь «європейський дипломатический источник» писали, що Євросоюз не пов'язує розвиток відносин з Росією і конфлікт на Кавказі, займаючи щодо цього конфлікту реалістичну позицію. [8] «Реалістична позиція» полягає в тому, що хоча ЄС наполягає на територіальній цілісності Грузії, це не означає, що існуючі проблеми повинні негативно позначатися на ухваленні рішень і продовженні роботи у напрямку співробітництва. У статті використовується такий прийом, як посилання на авторитетне європейське джерело з метою підкреслити відсутність напруженості. Однак триразове посилання на джерело, яке так і залишилося не названим, змушує замислитися, чи було воно взагалі.

У той же час канадський Global research пише, що здебільшого, європейське сприйняття серпневої війни 2008 року між Грузією та Південною Осетією залишається незмінним. ЄС все ще підтримує Грузію і розцінює реакцію Росії як, щонайменше, непропорційну. Європа продовжує відмовлятися визнати незалежність Південної Осетії і розглядає її як один з районів Грузії [14].

Однак позиція Росії, відображена російськими ЗМІ, залишається незмінною і дотепер. Так 9 жовтня 2012 на ресурсі ІнoТВ з'явився відеосюжет «Россия не станет обсуждать независимость Абхазии и Южной Осетии», в якому глава МЗС Росії Сергій Лавров озвучив позицію своєї країни щодо можливості нормалізації відносин

між Грузією, Південною Осетією і Абхазією. Зокрема, представник російської влади зазначив, що Росія не має наміру вести будь-які переговори про долю Абхазії і Південної Осетії ні з Грузією, ні будь-ким іншим, тому що доля цих республік була вирішена їх народами, які висловилися за незалежність [11].

В цілому, російські ЗМІ підтримали позицію Росії щодо визнання незалежності Південної Осетії, підкресливши при цьому, що незважаючи на те, що переважна більшість країн відмовилися визнати незалежність республіки, це жодним чином не матиме негативного впливу на відносини РФ із зовнішнім світом.

Визнання Росією незалежності Південної Осетії та Абхазії викликало резонанс на Заході. Різні політики і суспільні діячі зазначили, що визнання Росією незалежності Абхазії і Південної Осетії не відповідає принципам міжнародного права, є порушенням територіальної цілісності і суверенітету Грузії. 29 вересня 2009 р. Парламентська асамблея Ради Європи прийняла резолюцію «Війна між Грузією і Росією: рік потому», яка, засуджує дії Росії. У документі зазначено, що протистояння між сторонами-учасниками конфлікту зберігається, і виливається в провокації біля кордонів Південної Осетії і Абхазії [12]. Про косовський прецедент Захід намагається не згадувати і максимально відокремити ці два питання. Враховуючи таке суперечливе ставлення сторін до визнання незалежності Південної Осетії, необхідно розглянути як американські ЗМІ розповіли суспільству про цю подію.

По-перше, ми пропонуємо розглянути і проаналізувати матеріали The New York Times. Нас зацікавила велика стаття про мера Москви Юрія Лужкова, який після факту визнання Південної Осетії пообіцяв виділити на реконструкцію і відбудову домів і шкіл в Цхінвалі 100 мільйонів доларів. Автор пише, що Лужкову легко давати такі обіцянки, адже він мер Москви, а не мер Цхінвалі. Автор вважає, що наступною ініціативою Росії буде відібрати в Україні Крим [15]. Автор статті використовує явну гіперболізацію. Він також ухиляється від

детального аналізу російсько-українських відносин з приводу Криму. Необізнаний читач може подумати, що ситуація в Криму близька до ситуації в Південній Осетії, що, безумовно, є грубою помилкою. «Many Russians consider Crimea, which has an ethnic Russian majority and a Russian naval base on the Black Sea, an integral part of Russia» – тут потрібна обов'язкова історична довідка і сучасний стан відносин у відношенні до чорноморського флоту, про що автором якимось чином забуто.

Отже, ми продовжуємо спостерігати суттєві суперечності між російськими та американськими ЗМІ і у висвітленні наслідків конфлікту у Південній Осетії, зокрема, що стосується визнання Росією незалежності республіки. Російські ЗМІ продовжують підтримувати Південну Осетію у її прагненнях бути незалежною і демонструють відсутність необхідності обговорювати це рішення, тоді як американські ЗМІ залишаються на боці грузинської сторони і осуджують дії Росії, що відповідним чином впливає на формування думок реципієнтів цих ЗМІ.

Таким чином, у наші дні засоби масової інформації стали головним інструментом для розповсюдження повідомлень, що впливають на суспільну свідомість. Воєнно-політичний конфлікт, який почався 8 серпня 2008 року в Південній Осетії не є виключенням. Цей конфлікт широко висвітлювався як російськими, так і американськими ЗМІ. Аналіз позицій перших і других дозволяє зробити наступні висновки.

Матеріали американських мас-медіа суттєво відрізняються від матеріалів їх російських колег. Так, якщо говорити про висвітлення російськими ЗМІ подій у Південній Осетії з точки зору агресії сторін, можемо констатувати, що у ролі агресора подається Грузія. При цьому спостерігається дещо однобоке подання інформації, наприклад, наводяться цифри загиблих російських військових і миротворців, але при цьому не згадуються втрати грузинської сторони; практично відсутні коментарі, думки «з іншого боку» або офіційні заяви представників грузинської лінії і под.,

що свідчить про певну необ'єктивність російських ЗМІ та може розглядатися як елемент інформаційної війни в певних кейсах зовнішньополітичного характеру. У той же час американські ЗМІ у ролі агресора змальовують Росію. В них набагато більше говориться про російську агресію по відношенню до Грузії, зазначаються кількісні дані стосовно грузинських втрат, надається більш широка інформація щодо офіційної позиції грузинських посадовців. І російські, і американські ЗМІ доволі часто послуговуються методом апеляції до емоцій з метою впливу на свідомість своїх реципієнтів у відповідності до своєї позиції, зокрема для формування негативного іміджу опонента. Так, російські ЗМІ активно просувають думку, що тільки грузинський уряд (саме уряд, а не звичайні грузини) винний в усіх проблемах південноосетинів, створюючи емоційні сюжети про страждання мирних жителів від дій грузинської армії тощо. Метою таких випадів ЗМІ є створення негативних асоціацій до грузинської сторони.

Американські ЗМІ у свою чергу також використовують прийом апеляції до емоцій і почуттів, коли мова йде про агресію і злочини сторін. Але об'єктом, до якого потрібно викликати негативні почуття, цього разу стає російська сторона. Американські ЗМІ відрізняє схильність до замовчування окремих фактів та подій, а також подання окремих фрагментів інформації, вирваних з контексту. Зокрема, американські ЗМІ, описуючи події у Південній Осетії намагаються уникати згадок про косовський прецедент і максимально відокремити ці два питання.

Американські автори використовують і протилежний підхід, постійно акцентуючи увагу на якомусь проблемному питанні щодо Росії і її дій. Так у зв'язку з південноосетинським конфліктом, в американських ЗМІ поширилася тенденція робити припущення, що наступною гарячою точкою стане Крим. При цьому окремі ЗМІ посиляються на «думку більшості європейських політиків».

В цілому, усі розглянуті нами російські ЗМІ активно підтримують позицію

РФ, яка, за їх визначенням, направлена на встановлення миру в регіоні, та, як мінімум, засуджують агресію Грузії. Росія у цих ЗМІ виступає у ролі миротворця. У той же час американські ЗМІ наголошують на тому, що у даному конфлікті саме Росія є агресором, а Грузія – жертвою неправомірних дій РФ.

Окреме питання – оцінка визнання Росією незалежності Південної Осетії. З цього приводу російські ЗМІ демонструють байдужість до думки решти країн, підкреслюючи при цьому, що позиція і рішення Росії не позначилося і не позначиться у майбутньому на її важливих зовнішніх зв'язках і стосунках, незважаючи на те, що переважна більшість країн відмовилася визнати незалежність республіки. На противагу, американські мас-медіа наголошують на тому, що протистояння між сторонами-учасниками конфлікту зберігається і виливається в провокації біля кордонів Південної Осетії і Абхазії; висловлюються думки, що Росія втратить своїх союзників, навіть таких традиційних, як Китай і Сербія, через визнання сепаратистів.

Висновки. Отже, позиція відомих, популярних та впливових американських і російських ЗМІ, які ми розглянули, загалом цілком зрозуміла. Американські ЗМІ одноставно прийняли сторону Грузії – свого «союзника та партнера» у регіоні, російські ЗМІ підтримують позицію Росії і відповідно Південної Осетії, яка прагне незалежності. Висвітлення фактів йде відповідно до бачення розвитку подій та перспектив обома сторонами, а також відповідно до загальної політичної лінії держав, з боку яких виступають означені ЗМІ.

Таким чином, ЗМІ підтримують певні політичні сили, порушуючи рівень збалансованості інформації та аналізу на користь того чи іншого геополітичного утворення. Саме тому у сучасній політиці ЗМІ стають вагомим та дієвим інструментом маніпуляції свідомістю, досягнення поставлених цілей лише за допомогою інформаційно-психологічного впливу.

Література

1. Брайнин К. Как готовилась и как была проведена пропагандистская кампания в Грузии и на Западе // Itv.ru. 21.09.2008. – Интернет ресурс: <http://www.Itv.ru/news/world/32213>
2. В России вышла книга о преступлениях Грузии в Южной Осетии в 2008 году // Риа Новости. 02.11.2012. – Интернет ресурс: <http://ria.ru/asia/20121102/908917702.html#ixzz2TYpLtV3b>
3. Воспоминания жителей Южной Осетии и Грузии о войне в августе 2008 // Риа Новости. – Интернет ресурс: <http://ria.ru/asia/20121102/908917702.html>
4. Выставка «расстрелянных картин» художников из ЮО открыта в Волгограде // Риа Новости. 07.05.2009. – Интернет ресурс: <http://ria.ru/culture/20090507/170281350.html#ixzz2TYxalb2i>
5. Гастинщиков. В. Цензура як елемент інформаційної війни. – 2009. – Интернет ресурс: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vkp/2009_9/V_9/st9.pdf
6. Госдума РФ призывает признать независимость Абхазии и Южной Осетии // Риа Новости. 25.08.2008. – Интернет ресурс: http://rian.com.ua/CIS_news/20080825/77984946.html
7. Дрозд О.Ю. Образы держави як складова геополітичної свідомості. – 2011. – Интернет ресурс: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchdpu/psy/2011_94/Drozd.pdf
8. ЕС не увязывает развитие отношений с РФ и конфликт на Кавказе // Риа Новости. 11.11.2008. – Интернет ресурс: http://ria.ru/osetia_news/20081111/154849414.html#ixzz2TZ0EzfvC
9. Осетия назвала количество погибших в конфликте // Корреспондент.net. 28.08.2008. – Интернет ресурс: <http://korrespondent.net/world/567835-osetiyanazvala-kolichestvo-pogibshih-v-konflikte>
10. Пшенична Т.О. Теоретична модель явища впливу на емоції адресата масового повідомлення // Наукові записки інституту журналістики. Т. 40. – Липень – вересень, 2010
11. Россия не станет обсуждать независимость Абхазии и Южной Осетии //

АНОТАЦІЯ

Сучасні засоби масової інформації посідають одне з ключових місць в інформаційних процесах нового суспільства. Саме вони мають найширший доступ до управління та маніпулювання суспільною свідомістю. Дана стаття присвячена аналізу впливу засобів масової інформації на формування громадської думки, в тому числі під час воєнних конфліктів. У роботі особливу увагу присвячено російським та американським ЗМІ з огляду на те, що вони представляють інтереси двох ключових акторів на міжнародній арені, які безпосередньо зацікавлені у вирішенні конфлікту та займають протилежні позиції щодо його урегулювання.

SUMMARY

Modern media occupy one of the key places in the information processes of the new society. They have the widest access to the control and manipulation of public consciousness. This article analyzes the influence of the media on public opinion, including in the period of wars. This paper focuses on the Russian and American media that is based on the fact that they represent the interests of the two key actors in the international arena who are interested in the settlement of the conflict and occupy the opposite positions regarding to its solution.

ИноТВ. 10.10.2012. – Интернет ресурс: <http://inotv.rt.com/2012-10-10/Rossiya-nestonet-obsuzhdat-nezavisimost>

12. Сухіашвілі Д. Роль ЄС у процесі врегулювання російсько-грузинського конфлікту. – 2010. – Интернет ресурс: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2011_44/Gileya44/P30_doc.pdf

13. Georgia Rails at Russia for «Aggression» Claims «State of War» // FOX News. 09.08.2008. – Интернет ресурс: <http://www.foxnews.com/story/0,2933,400841,00.html#ixzz2TcgVRI84>

14. Global Research. – Интернет ресурс: <http://osinform.ru/24329-dva-goda-tomunazad-napadenie-gruzii-na-yuzhnyu.html>

15. Moscow's Mayor Exports Russia's New Nationalism // The New York Times. 25.10.2008. – Интернет ресурс: <http://www.nytimes.com/2008/10/26/world/europe/26mayor.html?ref=southossetia>

16. Ukraine: A Region Supports Russia's Recognition of 2 Areas// The New York Times. 18.09.2008. – Интернет ресурс: <http://query.nytimes.com/gst/fullpage.html?res=9D03E0D61F38F93BA2575AC0A96E9C8B63&ref=southossetia>